

Kohtuasi C-706/22**Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõike 1 alusel esitatud eelotsusetaotluse kokkuvõte****Saabumise kuupäev:**

17. november 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bundesarbeitsgericht (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim töökohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

17. mai 2022

Avaldaja, määruskaebuse esitaja apellatsioonikohtus ja kassatsioonikohtus:

Konzernbetriebsrat der O SE & Co. KG

Menetlusosaline:

Vorstand der O Holding SE (Holding SE)

Põhikohtuasja ese

Töötajate kaasamine Euroopa äriühingus (*Societas Europaea*, edaspidi „SE“) –
Läbirääkimismenetlus – Võimalus korraldada tagantjärele

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

1. Kas määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikli 12 lõiget 2 koostoimes direktiivi 2001/86/EÜ artiklitega 3–7 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi registrisse kantakse valdus-SE, mille asutamisel osalenud äriühingutel ega nende tütarettevõtjatel ei ole töötajaid (nn töötajateta SE), ilma et enne oleks korraldatud läbirääkimismenetlus töötajate SEs kaasamiseks nimetatud direktiivi kohaselt, tuleb see läbirääkimismenetlus korraldada tagantjärele,

- kui SEst saab ettevõtja, kes kontrollib mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis töötajaid palkavaid tütarettevõtjaid?
2. Kui Euroopa Kohus peaks vastama esimesele küsimusele jaatavalt:
- Kas sellisel juhul on võimalik ja nõutav korraldada läbirääkimismenetlus tagantjärele ilma ajalise piiranguta?
3. Kui Euroopa Kohus peaks vastama teisele küsimusele jaatavalt:
- Kas direktiivi 2001/86/EÜ artikliga 6 on vastuolus see, kui läbirääkimismenetluse tagantjärele korraldamisele kohaldatakse selle liikmesriigi õigust, kus on SE praegune registrijärgne asukoht, kui „töötajateta SE“ oli kantud registrisse teises liikmesriigis, ilma et ta oleks enne läbirääkimismenetlust korraldanud, ja kui ta on juba enne registrijärgse asukoha üleviimist saanud ettevõtjaks, kes kontrollib mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis töötajaid palkavaid tütarettevõtjaid?
4. Kui Euroopa Kohus peaks vastama kolmandale küsimusele jaatavalt:
- Kas see kehtib ka juhul, kui riik, kus see „töötajateta SE“ esimest korda registrisse kanti, astus Euroopa Liidust pärast SE registrijärgse asukoha üleviimist välja ja selle riigi õiguskord ei sisalda enam sätteid läbirääkimismenetluse korraldamise kohta töötajate SEs kaasamiseks?

Viidatud liidu õigusnormid

Nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2157/2001 Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta (EÜT 2001, L 294, lk 1; ELT eriväljaanne 06/04, lk 251), alates 1. juulist 2013 kehtivas redaktsioonis: artikli 1 lõige 8, artikli 8 lõiked 1, 10 ja 16, artikli 12 lõiked 1 ja 2

Nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta direktiiv 2001/86/EÜ, millega täiendatakse Euroopa äriühingu põhikirja töötajate kaasamise suhtes (EÜT 2001, L 294, lk 22; ELT eriväljaanne 06/04, lk 272): artikkel 2, artikli 3 lõige 1, artiklid 4–7, artikkel 11

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/38/EÜ Euroopa töö nõukogu asutamise või töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise korra sisseadmise kohta liikmesriigiülestes ettevõtetes või kontsernides (ELT 2009, L 122, lk 28), alates 9. oktoobrist 2015 kehtivas redaktsioonis: artikli 3 lõige 2, artikkel 17

Viidatud riigisisese õigusnormid

22. detsembri 2004. aasta seadus Euroopa äriühingu töötajate kaasamise kohta (Gesetz über die Beteiligung der Arbeitnehmer in einer Europäischen

Gesellschaft, SE Beteiligungsgesetz; edaspidi „SEBG“; *BGBI.* 2004 I, lk 3675, 3686) kehtivas redaktsioonis: §-d 3, 4, 16, 18, 22 ja 43

Põhikohtuasja faktiliste asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Menetlusosalised vaidlevad selle üle, kas tuleb algetada läbirääkimismenetlus töötajate kaasamise kohta Euroopa äriühingus (SE) ja kas tuleb esitada sellega seotud teave.
- 2 Avaldaja on O SE & Co. Kommanditgesellschaft (O SE & Co. usaldusühing, edaspidi „O KG“) juures moodustatud kontserni töötajate esinduskogu (Konzernbetriebsrat). Menetlusosaline 2 on O Holding SE (edaspidi „Holding-SE“) juhatus.
- 3 Holding-SE asutasid 2013. aasta alguses O Limited (edaspidi „Ltd.“) ja O Gesellschaft mit beschränkter Haftung (O osaühing, edaspidi „GmbH“) määruse nr 2157/2001 artikli 2 lõike 2 kohaselt, ning Holding-SE kanti 28. märtsil 2013. aastal Inglismaa ja Walesi registrisse. Asutamisel osalenud äriühingutel ega nende tütarettevõtjatel direktiivi 2001/86 artikli 2 punkti c tähenduses ei olnud töötajaid. Seetõttu ei toimunud enne Holding-SE registrisse kandmist läbirääkimisi töötajate kaasamise üle nimetatud direktiivi artiklite 3–7 kohaselt.
- 4 Holding-SE oli alates 29. märtsist 2013 O Holding GmbH ainuosanik. Viimati nimetatud äriühingu registrijärgne asukoht oli Hamburgis ja sellel oli nõukogu, millest ühe kolmandiku moodustasid töötajate esindajad. 14. juunil 2013 otsustas Holding-SE kujundada O Holding GmbH ümber usaldusühinguks O KG. 2. septembril 2013 registrisse kantud ümberkujundamise tõttu ei osalenud töötajad enam nõukogus.
- 5 Lisaks sellele oli ja on Holding-SE O KG usaldusosanik Saksa äriseadustiku (Handelsgesetzbuch (edaspidi „HGB“) § 161 lõike 1 tähenduses. O KGs töötab ligikaudu 816 töötajat. Tal on mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis tütarettevõtjaid, kus töötab kokku ligikaudu 2200 töötajat. O KG täisosanikuks HGB § 161 lõike 1 tähenduses oli ja on O Management SE (edaspidi „Management SE“), kelle ainuosanik on omakorda Holding-SE. Management SE-l, kelle registrijärgne asukoht on Hamburgis, on haldusnõukogu (monistlik süsteem). Nii nagu Holding-SE-l, ei ole ka Management SE-l endal töötajaid.
- 6 Kehtivusega alates 4. oktoobrist 2017 viis Holding-SE oma registrijärgse asukoha Hamburgi.
- 7 Avalduse esitanud O KG kontserni töötajate esinduskogu oli asja lahendamiseks algetatud hagita menetluses seisukohal, et Holding-SE juhtkond on kohustatud algetama spetsiaalse läbirääkimisorgani moodustamise menetluse. Kuna Holding-SE-l oli mitmes liikmesriigis tütarettevõtjaid direktiivi 2001/86 artikli 2 punkti c tähenduses, kellel olid töötajad, tuleb – põhimõtteliselt enne SE

registrisse kandmist vajalikud – läbirääkimised töötajate kaasamise kohta korraldada tagantjärele.

- 8 Holding-SE juhatuse arvates ei ole kohustust selliseid läbirääkimisi tagantjärele korraldada.
- 9 Madalama astme kohtud jätsid avaldused rahuldamata.

Euroopa Kohtu otsuse vajalikkus

- 10 Põhikohtuasjas hagita menetluses tehtav otsus sõltub sellest, kas määruse nr 2157/2001 artikli 12 lõiget 2 koostoimes direktiivi 2001/86 artiklitega 3–7 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi registrisse kantakse valdus-SE, mille asutamisel osalenud äriühingutel ega nende tütarettevõtjatel ei ole töötajaid (nn töötajateta SE), ilma et enne oleks korraldatud läbirääkimismenetlus töötajate SEs kaasamiseks, tuleb see menetlus korraldada tagantjärele, kui SEst saab ettevõtja, kes kontrollib mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis töötajaid palkavaid tütarettevõtjaid.
- 11 Kontserni töötajate esinduskogu soovib oma avaldustega saavutada, et tagantjärele algatatakse direktiivi 2001/86 artikli 3 lõike 1 kohane läbirääkimismenetlus. Juhtkond peaks kutsuma töötajate esindusorganeid või, kui konkreetsel juhul ei ole töötajate esindusorganit loodud, Euroopa Liidu liikmesriikides asuvate tütarettevõtjate töötajaid üles moodustama spetsiaalne läbirääkimisorgan. Samuti peaks juhtkond andma läbirääkimismenetluse korraldamiseks vajalikku teavet.
- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et seda avaldust tuleb kontrollida SEBG alusel, st aluseks tuleb võtta selle liikmesriigi õigus, kus Holding-SE-l on praegu registrijärgne asukoht.
- 13 SEBG on sama seaduse § 3 lõike 1 lause 1 alusel kohaldatav. SEBGd kohaldatakse nii SE suhtes, mis asutatakse registrijärgse asukohaga Saksamaal, kui ka SE suhtes, mille registrijärgne asukoht oli algselt mõnes teises (endises) Euroopa Liidu liikmesriigis, kuid mille registrijärgne asukoht on hiljem – nagu põhikohtuasjas – üle viidud Saksamaale. Holding-SE registrijärgne asukoht oli algselt pärast asutamist küll Inglismaal. Registrijärgne asukoht viidi siiski üle Hamburgi. Määruse nr 2157/2001 artikli 8 lõike 10 kohaselt jõustus registrijärgse asukoha muutmine ajast, mil Holding-SE kanti artikli 12 kohaselt uue registrijärgse asukoha registrisse. Holding-SE kanti äriregistrisse 4. oktoobril 2017. Sellest ajast alates on SEBG Holding-SE suhtes kohaldatav.
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ei tulene direktiivi 2001/86 artiklist 6 midagi vastupidist. See artikkel sätestab, et kui direktiiviga ei ole ette nähtud teisiti, kohaldatakse artiklites 3–5 sätestatud läbirääkimismenetluse suhtes selle liikmesriigi õigusakte, kus hakkab olema SE registrijärgne asukoht. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arusaamist mööda põhineb regulatsioon siiski ideel, et läbirääkimismenetlus töötajate SEs kaasamiseks tuleb alati korraldada SE

asutamise raames ja enne registrisse kandmist. Seda näitavad juba direktiivi 2001/86 artikli 3 lõiked 1 ja 2. Viidatud sätete kohaselt peavad osalevate äriühingute haldus- või järelevalveorganid, kes kavatsesid SE asutada, muu hulgas pärast valdusäriühingu asutamislepingu avaldamist astuma võimalikult kiiresti vajalikke samme läbirääkimiste algatamiseks töötajate SEs kaasamise kokkuleppe üle. Selleks luuakse osalevate äriühingute ja asjaomaste tütarettevõtjate või üksuste töötajaid esindav spetsiaalne läbirääkimisorgan. Seda selgitab ka direktiivi 2001/86 artikli 7 lõike 1 teise lõigu punkt b. Viidatud sätte kohaselt sõltub SE tulevase registrijärgse asukoha liikmesriigi õigusaktides sätestatud standardeeskirjade kohaldamine muu hulgas sellest, kas iga osaleva äriühingu pädev organ otsustab hakata kohaldama standardeeskirju „ja seega jätkata SE registreerimist“. Seda arusaama direktiivi 2001/86 artiklist 6 kinnitavad määruse nr 2157/2001 sätted. Määruse põhjendusest 19 ja artikli 1 lõikest 4 nähtub, et direktiiv 2001/86 on määruse lahutamatu täiendus. Vastavalt määruse nr 2157/2001 artikli 16 lõikele 1 omandab SE õigussubjektsuse alles siis, kui ta on kantud registrisse. Määruse nr 2157/2001 artikli 12 lõike 2 kohaselt võib SE registrisse kanda siiski alles pärast seda, kui on jõutud kokkuleppele töötajate kaasamise kohta vastavalt direktiivi 2001/86 artiklile 4, kui spetsiaalne läbirääkimisorgan on võtnud vastu otsuse vastavalt direktiivi artikli 3 lõikele 6 või kui direktiivi artikli 5 kohane läbirääkimiste tähtaeg on tulemuselt möödunud.

- 15 Midagi muud ei tulene ka määruse nr 2157/2001 artikli 8 lõikest 16, mis sätestab registrijärgse asukoha fiktsioonina teise riiki üleviimise eelse riigi registrijärgse asukoha. Regulatsioon ei hõlma läbirääkimismenetluse korraldamist töötajate SEs kaasamiseks. Läbirääkimismenetlust reguleerib määruse nr 2157/2001 artikli 1 lõike 4 kohaselt direktiiv 2001/86.
- 16 SEBG sätted ei sisalda sõnaselget õiguslikku alust, millest lähtudes kontserni töötajate esinduskogu võiks taotleda läbirääkimismenetluse algatamist töötajate kaasamise kohta pärast seda, kui Holding-SE on asutatud ja registrisse kantud.
- 17 SEBG § 4 ei hõlma sellise menetluse tagantjärele korraldamise juhtumit. SEBG §-d 4–17 ning §-d 19 ja 20 reguleerivad üksnes spetsiaalse läbirääkimisorgani moodustamist, koosseisu ja valimist ning läbirääkimismenetlust SE kavandatava asutamise korral.
- 18 Ka SEBG § 18 ei ole käesoleval juhul vahetult kohaldatav.
- 19 Vastavalt SEBG § 18 lõigetele 1 ja 2 võivad töötajad või nende esindajad pärast SE asutamist teatavatel tingimustel otsustada, et nad moodustavad uuesti spetsiaalse läbirääkimisorgani ja taasalustavad läbirääkimised SE juhtkonnaga. Säte eeldab, et juba SE asutamise ajal oli loodud spetsiaalne läbirääkimisorgan, mis vastavalt SEBG § 16 lõikele 1 otsustas läbirääkimisi mitte algatada või need katkestada. Need eeldused ei ole käesoleval juhul täidetud, kuna Holding-SE asutamisel ei algatatud läbirääkimismenetlust.

- 20 SEBG § 18 lõige 3 ei ole samuti kohaldatav. Nimetatud lõike kohaselt toimuvad läbirääkimised töötajate kaasamisõiguste üle SE juhtkonna või SE töötajate esinduskogu algatusel, kui SEs on kavas teha struktuurseid muudatusi, mis võivad vähendada töötajate kaasamisõigusi. Käesoleval juhul ei ole see nõue täidetud. Holding-SE puhul ei olnud – alates Saksamaa õiguse kohaldamisest 4. oktoobrist 2017 – kavas struktuurseid muudatusi, mis oleksid võinud vähendada töötajate kaasamisõigusi. Lisaks reguleerib ka see säte ainult läbirääkimiste „taasalustamist“. Seega eeldab säte, et läbirääkimised töötajate kaasamise üle olid toimunud juba SE asutamise ajal.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub siiski sellest, et SEBG §-d 4–17 ning §-d 19 ja 20 spetsiaalse läbirääkimisorgani moodustamise, koosseisu ja valimise ning läbirääkimismenetluse kohta võiksid olla Holding-SE suhtes kohaldatavad analoogia alusel. Seejuures on otsustav asjaolu, et viimane kanti registrisse kui „töötajateta“ Holding-SE, ilma et enne oleks korraldatud läbirääkimismenetlust töötajate SEs kaasamiseks, ning seejärel sai ta ettevõtjaks, kes kontrollib mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis töötajaid palkavaid tütarettevõtjaid.
- 22 Holding-SE oli „töötajateta“, kui ta kanti 28. märtsil 2013 Inglismaa ja Walesi registrisse. Kummalgi asutamisel osalenud äriühingul – O Ltd. ja O GmbH – ei olnud töötajaid ega tütarettevõtjaid, kellel oleks olnud töötajaid. Seega ei olnud sel ajal töötajaid ega töötajate esindajaid, kes oleksid võinud moodustada spetsiaalse läbirääkimisorgani.
- 23 Seetõttu kanti Holding-SE registrisse, kuigi määruse nr 2157/2001 artikli 12 lõike 2 kohased registrisse kandmise tingimused ei olnud täidetud. Kõnealuste tingimuste eesmärk on tagada direktiivis 2001/86 sätestatud töötajate kaasamise läbirääkimismenetluse toimumine. Kuna seda menetlust ei saa korraldada „töötajateta“ SE asutamise korral, ei ole registrisse kandmise tingimuste eesmärk sellisel juhul saavutatav. Seetõttu lähtutakse kohtupraktikas ja õiguskirjanduses sellest, et määruse nr 2157/2001 artikli 12 lõiget 2 tuleb selles osas mõista kitsendavalt ja registrikanne tuleb teha vaatamata lõikes 2 sätestatud eelduste puudumisele. Sellise „töötajateta“ SE registrisse kandmine on kogu liidus tavaline praktika.
- 24 Holding-SE-l ei ole küll endiselt ühtegi töötajat. Alates 29. märtsist 2013 on tal siiski tütarettevõtjaid, kellel on töötajad.
- 25 O Holding GmbH kõigi osade omandamisega sai Holding-SE kontrolli nimetatud ettevõtja ja selle Euroopa Liidu liikmesriikides asuvate tütarettevõtjate üle enne tema registrijärgse asukoha Saksamaale üleviimist kohaldatava European Public Limited-Liability Company (Employee Involvement) (Great Britain) Regulations 2009 (Regulations 2009 No. 2401) tähenduses. Ainsa osanikuna võis Holding-SE määrata O Holding GmbH juhtkonna ja seega ka selle haldusnõukogu. Lisaks oli Holding-SE-l seega kaudne valitsev mõju oma Euroopa Liidu liikmesriikides asuvate tütarettevõtjate üle.

- 26 O Holding GmbH ümberkujundamine usaldusühinguks ja Holding-SE registrijärgse asukoha üleviimine Saksamaale ei muutnud siin midagi. O KG-d esindas ja esindab küll tema täisosanik – Saksamaal asuv Management SE – ja mitte Holding-SE. Siiski võis ja võib Holding-SE kui Management SE ainuosanik määrata selle haldusnõukogu. Haldusnõukogu nimetab tegevjuhid. Seetõttu on Holding-SE-l kontrolliv mõju ka O KG ja selle Euroopa Liidu liikmesriikides asuvate tütarettevõtjate üle.
- 27 Sellisel juhul oleks riigisisese õiguse kohaselt võimalik kohaldada Holding-SE suhtes spetsiaalse läbirääkimisorgani moodustamist, koosseisu ja valimist ning läbirääkimismenetlust reguleerivaid SEBG § 4 jj analoogia alusel.
- 28 Saksa õiguses võib sätet kohaldada analoogia alusel, kui seaduses on tahtmatu õiguslünk, mille tahtmatust on võimalik konkreetsete asjaolude põhjal positiivselt tuvastada. Lünk peab tulenema sellest, et seadusandja on tahtmatult kõrvale kaldunud seaduse aluseks olevast reguleerimisala plaanist. Lisaks sellele tuleb seadusega reguleerimata jäetud juhtumile võrdsuse põhimõtte kohaselt ja väärtusvastuolude vältimiseks kohaldada samasugust õiguslikku tagajärge, nagu seaduse sõnastusega vahetult hõlmatud juhtudel.
- 29 See, kas need eeldused on täidetud, sõltub liidu õiguse tõlgendamisest.

Eelotsuse küsimuste põhjendused

- 30 Esiteks sisaldaks SEBG eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates tahtmatu õiguslünka, kui määruse nr 2157/2001 artikli 12 lõiget 2 koostoimes direktiivi 2001/86 artiklitega 3–7 tuleks tõlgendada nii, et eelnevalt korraldamata jäänud läbirääkimismenetlus töötajate SEs kaasamiseks tuleb „töötajateta“ valdus-SE asutamise ja registrisse kandmise korral tagantjärele korraldada, kui SEst saab hiljem ettevõtja, kes kontrollib mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis asuvaid, töötajaid palkavaid tütarettevõtjaid.
- 31 SEBG ei näe ette tagantjärele korraldamise kohustust. Ka SEBG §-des 22 jj sätestatud standardeeskirjad ei ole sellisel juhul kohaldatavad. Viidatud sätetest seadusest tulenevalt tekkiv kohustus töötajad kaasata eeldab vastavalt SEBG § 22 lõikele 1 – mis vastab sisuliselt direktiivi 2001/86 artikli 7 lõikele 1 – et pooled jõuavad selles kokkuleppele või et §-s 20 nimetatud tähtaja lõpuks ei ole kokkuleppele jõutud ja et spetsiaalne läbirääkimisorgan ei ole vastu võtnud § 16 kohast otsust. SEBG §-des 22 jj sätestatud standardeeskirju kohaldatakse seega ainult juhul, kui – nagu on sätestatud SEBG §-des 4 jj – on moodustatud spetsiaalne läbirääkimisorgan. See kajastab direktiivi 2001/86 kontseptsiooni, mille kohaselt töötajate kaasamine tuleb eelkõige kokku leppida läbirääkimiste teel.
- 32 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates oleks see õiguslünk siiski tahtmatu ainult siis, kui liidu õigus nõuaks läbirääkimiste pidamise kohustust sellisel juhul nagu praegune juhtum. SEBG-ga soovis Saksamaa seadusandja üksnes üle võtta

direktiivi 2001/86 sätteid. Kui liidu õigusest peaks tulenema kohustus pidada läbirääkimisi tagantjärele, oleks seadusandja tahtmatult kõrvale kaldunud sellest reguleerimisala plaanist. Sel juhul saaks riigisisest õigust kooskõlas liidu õigusega edasi arendada.

- 33 Ka direktiivi 2001/86 artiklites 3–7 ei ole küll sõnaselgelt sätestatud, et läbirääkimismenetlus töötajate kaasamise kohta valdus-SEs tuleb korraldada tagantjärele pärast selle asutamist, kui SE, mis on registrisse kandmise ajal „töötajateta“, muutub hiljem ettevõtjaks, kes kontrollib mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis töötajaid palkavaid äriühinguid. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arusaamise kohaselt põhineb see aga üksnes asjaolul, et nii direktiiv kui ka määrus nr 2157/2001 lähtuvad kontseptsioonist, et läbirääkimismenetlust töötajate SEs kaasamiseks on võimalik alata juba selle asutamise ajal ja enne registrisse kandmist. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukoha järgi lähtus liidu seadusandja sellest, et asutamisel osalenud äriühingud direktiivi artikli 2 punkti b tähenduses või vähemalt asjaomased tüdarettevõtjad direktiivi artikli 2 punkti c tähenduses on majanduslikult aktiivsed ja seega on neil töötajad. Seda näitavad määruse nr 2157/2001 põhjendused 1 ja 2. Nimetatud põhjenduste kohaselt on määruse eesmärk võimaldada selliste ettevõtjate ümberkorraldamist, kelle „tegevus“ ei piirdu vaid kohalike vajaduste rahuldamisega. Määruse eesmärk on anda äriühingutele võimalus „oma võimsuse ühendamiseks“. Määruse nr 2157/2001 põhjenduses 10 on samuti juttu äriühingutest, kes „tegelevad majandustegevusega“. Vastavalt sellele arusaamale on määruse nr 2157/2001 artikli 12 lõikes 2 sõnaselgelt sätestatud, et SE saab registreerida ja seega lugeda õiguslikult asutatuks ainult siis, kui on jõutud kokkuleppele töötajate SEs kaasamise kohta, kui spetsiaalne läbirääkimisorgan on võtnud vastu otsuse mitte alustada läbirääkimisi või katkestada juba alustatud läbirääkimised või kui läbirääkimiste tähtaeg, mis hakkas kulgema spetsiaalse läbirääkimisorgani moodustamisega, on lõppenud tulemuselt. Kui „töötajateta“ valdus-SE kantakse registrisse vastupidiselt nendele nõuetele, võib direktiivi 2001/86 artiklite 3–7 eesmärk nõuda, et läbirääkimised töötajate kaasamise üle tuleb korraldada tagantjärele, kui valdus-SEst saab ettevõtja, kes kontrollib mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis asuvaid töötajaid palkavaid tüdarettevõtjaid.
- 34 Selline tagantjärele läbirääkimiste korraldamise kohustus võiks põhikohtuasjas esmapilgul tuleneda vähemalt direktiivi 2001/86 artiklist 11. See eeldaks, et Holding-SE registrisse kandmise ja tüdarettevõtjate omandamise vahelise tiheda ajalise seose puhul saab lähtuda kuritarvitusest, mille eesmärk on võtta töötajatelt kaasamisõigused või jätta nad kaasamisõigustest ilma.
- 35 Kui Euroopa Kohus peaks esimesele küsimusele vastama jaatavalt, siis tekiks teisena järgmine küsimus, kas sellisel juhul on võimalik ja nõutav korraldada läbirääkimismenetlus tagantjärele ajalise piiranguta. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukoha järgi ei oleks SE selline võimalik kohustus tähtajaga seotud. See ei lõpeks pelgalt aja möödudes. Asjaolu, et valdus-SEs ja selle tüdarettevõtjates töötavate töötajate arv võib aja jooksul muutuda, ei tohiks kaasa tuua

läbirääkimismenetluse tagantjärele korraldamise (võimaliku) kohustuse äralangemist.

- 36 Kolmandaks, kui Euroopa Kohus peaks teisele küsimusele vastama jaatavalt, siis tuleks selgitada, kas – nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus eeldab – läbirääkimismenetluse tagantjärele korraldamist reguleerib selle liikmesriigi õigus, kus valdus-SE-l on nüüd registrijärgne asukoht, kui ta oli – nagu põhikohtuasjas – kantud teise liikmesriigi registrisse, ilma et ta oleks enne sellist menetlust korraldanud, ja kui ta on juba enne registrijärgse asukoha muutmist saanud ettevõtjaks, kes kontrollib mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis asuvaid, töötajaid palkavaid tüarettevõtjaid. Seega sõltub vastus sellest, kuidas tõlgendada direktiivi 2001/86 artiklit 6.
- 37 Neljandaks, kui Euroopa Kohus peaks jõudma järeldusele, et läbirääkimismenetluse tagantjärele korraldamist sellisel juhul nagu põhikohtuasjas ei reguleeri selle liikmesriigi õigus, kus on SE praegune registrijärgne asukoht, vaid selle riigi õigus, kus see „töötajateta“ SE esimest korda registrisse kanti, siis tekib küsimus, kas see kehtib ka siis, kui see riik on pärast SE registrijärgse asukoha üleviimist Euroopa Liidust välja astunud ja tema õiguskord ei sisalda enam sätteid läbirääkimismenetluse korraldamise kohta töötajate SEs kaasamise kohta. Direktiiv 2001/86 võeti Suurbritannias küll õigusaktiga Regulations 2009 No. 2401 üle. 2020. aasta 31. detsembri möödumisega kujundati aga kõik Ühendkuningriigis registrisse kantud SED ümber *UK Societas*'iteks ja sätted, mis käsitlevad läbirääkimismenetlust töötajate SEs kaasamise kohta, tunnistati kehtetuks.